

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XXI. Ravennaten. concordia. De utraque concordia antiqua & moderna inita inter Civitatem Ravennæ & Ecclesiasticos, quomodo servari debeat, & quæ bona comprehendat; Et incidenter An & quando ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

um, cui jus accrescendi, non ex legis, sed ipsius extranei provisione seu stipulatione quantum penitus inane remaneret.

Huiusmodi autem consuetudines, vel conventiones super alienabilitate, contra regularem bonorum naturam, strictissime intelligendæ sunt, neque suos terminos præcisos egrediuntur, ac sufficit quod in aliquo etiam modico remaneant operativa non de facili extendendæ *Rosenhal. de feud. cap. 9. conclus. 53. n. 19. 26. & 31. bene Ciriac. controu. 23. num. 22. & seq. & controu. 377. nu. 3. cum seqq.* Et de consimili consuetudine inducente facultatem disponendi de feudalibus vel emphyteuticis, ut sit operativa in remotione unius, non autem duplicis obstaculi *Ciriac. d. controu. 23.* & est plene deductum in dicta *Mantuanæ feudi sub titulo de feudis disc. 9. & 10.*

Unde expendendo singulas auctoritates de huiusmodi concordia Ravennateni loquentes & superius allegatas, observabam omnes, excepto *Marcambruno*, loqui de casu simplici, non autem de mixto, in cuius terminis loquitur, *Corn. cons. 165. num. 7. cum sequen. & num. 12. cum sequen. volum. 2.* ubi in specie decidit pro vocatis alterius lineæ successit in exclusionem hæredis extranei ultimi de linea defecta, quod etiam probari dicebam auctoritate *Laderchii cons. 1. num. 20. cum seqq. & Ruin. cons. 169. num. 12. volum. 1.* ubi distinguunt, an concessio facta sit uni unam tantam lineam constituenti, cuius præjudicium alienandi facultas concernat, vel facta sit pluribus diversis lineis constituentibus.

Eoque magis præmissa vera esse dicebam, quia dicta concessionaria tanquam forenses non erant comprehensa sub dicta concordia, expressè loquente de civibus Ravennatenibus, unde eorum habitatio proveniat à sola concessione Abbatibus, intelligenda erat in solum ipsius concedentis præjudicium, ut firmat huius causæ decisio ut supra, & bene *Bald. cons. 465. lib. 5. Rosenhal. de feud. cap. 2. conclus. 37. num. ult. Rota dec. 750. num. 3. & sequen. par. 3. recen. & post Giovagnon. cons. 44. lib. 2.* in quo fundamento satis insistebant ceteri pro hac parte scribentes, Et quamvis ego non omnino tutum reputarem ut supra, satis tamen considerabilem hanc circumstantiam credebam in ordine ad strictiorem dictæ facultatis intelligentiam.

Demum ex hac parte aliud ponderabatur motivum, quod concordia non capiat concessionem postea factas, ut firmatur apud *Merlin. decisi. 86. canonizata in dicta Ravennat. domus 14. Junii 1649. & 17. Martii 1651. coram Rotas inter suas dec. 402. & 444.* Unde cum ultima concordia sit de anno 1434. capere non poterat istam concessionem sequutam de anno 1525. Verùm de huius fundamenti subsistentia dubitabam, quia hoc motivum rectè procedere posset, quoties beneficium dictæ concordie non esset expressè reductum in pactum, sed ex ipsamet concordia conventionione cessante deduci prætenderetur ut disc. seq.

Ex aliis tamen, præsertim ex jam dicta differentia inter casum simplicem & mixtum, quodque facultas intelligatur durante eadem linea, non autem ea finita in præjudicium alterius ex diverso & quodammodo novo jure venientis, putabam bonum jus Emo assistere, Verùm per tres vices post editam decisionem disputata causa, & præmissis vigorose inculcatis capi non potuit resolutio, cum licet hæc in regulis juris, sive ob juristarum

Card. de Luca de Emphyteusi Pars II.

subtilitates rectè procedere viderentur, attamen (quod mihi etiam vim faciebat) obtare videbatur ipsa substantia veritatis, seu verisimilis partium voluntatis, quod scilicet ratione libertatis commercii acquirentes voluerint ut hæc bona, circumscripto eo jure, quod Ecclesiæ remanet circa laudemia, seu emolumenta pro renovationibus solvenda, remanerent omnino libera, atque quoad disponendi facultatem à cæteris allodialibus non differentia, unde propterea omnes consulimus concordiam, à Tribunali etiam desideratam, quam cum conditionibus huic parti satis proficuis effectum habuit, Et de eadem concordia habetur in

alia Ravennaten. disc. seq.

RAVENNATEN. CONCORDIÆ

PRO

ARCHIEPISCOPO,

ALIISQUE ECCLESIASTIGIS

CUM

COMMUNITATE

SEU

CIVITATE RAVENNÆ.

Causa disputata in Congregatione particulari ubi penes.

De utraque concordia antiqua & moderna in ita inter Civitatem Ravennæ & Ecclesiasticis, quomodo servari debeat, & quæ bona comprehendat; Et incidenter an & quando Princeps abstinere debeat à gratis & privilegiis præjudicialibus dominis directis circa bona emphyteutica.

SUMMARIUM.

- 1 **F**Acti series.
- 2 De petitionibus seu casu controversa.
- 3 Remedia extraordinaria non sunt concedenda ubi suppetunt ordinaria, & de praxi Signatura Gratiæ.
- 4 Princeps non solet concedere gratias alteri præjudiciales, quæ exorbient à jure.
- 5 Principi est replicandum remissivè.
- 6 De stylo Papa etiam in gratiosis recipiendi consultationes sapientum.
- 7 Princeps de facili derogat legi non autem pactis & conventionibus privatorum.
- 8 De initio Status Urbini quare non capiat ipsam Civitatem Urbini.

DISC. XXI.

N Civitate Ravennæ duæ initæ fuerunt concordie super bonis emphyteuticis, eorumque vel necessaria renovatione, vel dispositione inter clericum & populum, una quæ dicitur antiqua de anno 1193. Altera quæ dicitur nova de anno 1434. quarum utraque inserta est in volumine statutorum ejusdem Civitatis. Cum autem secunda generalior prima, & comprehensiva omnium Ecclesiarum, exceptuaret bona Archiepiscopatus in quibus servari deberet concordia antiqua, nec non Rota dictis concordis, præsertim secundæ, etiâ respectu aliarum Ecclesiarum, duplicem interpretationem dederit, Uuam scilicet, quod comprehenderet bona, quæ tunc jam concessa erant, non autem alia postmodum concessa, ut apud Merlin. dec. 86. nu. 9. cum sequen. & apud Roias dec. 402. num. 7. & 8. & 444. num. 8. cum sequen. Et alteram, quod non procederent pacta in investitura adjecta, quæ potius servari deberent, ut apud Merlin. ead. dec. 86. num. 12. & sequen. in proximè allegatis decisionibus coram Roias, in altera Ravennaten. emphyteutis 9. Decembris 1658. coram Albergato edita in alia Ravennaten. de qua disc. præcedentis & in altera Ravennaten. s. Maii 1664. coram Verospio.

Hinc proinde Civitas seu populus renovavit apud CLEMENTEM IX. eandem petitionem factam apud prædecessores Pontifices, à quibus exaudita non fuit pro indulto dirimente hujusmodi controversias, ac declarante omnia bona emphyteutica quarumcunque Ecclesiarum etiam Metropolitanz, eodem jure, adinstar allodialium & liberæ dispositionis censenda esse, absque discretiva temporum, in quibus concessionis factæ sint, & non curatis pactis vel conventionibus contrariis. Atque deputata de super particulari Congregatione ad consulendum Sanctissimo.

Scribentes hinc inde, nimium se diffundebant super dictis intellectibus per Rotam in præfatis concordis, præsertim ultima attributis, dum nostri ex auctoritatibus Doctorum, qui in eisdem decisionibus supra allegatis recensentur, probare conabantur tales intellectus esse juridicos & probabiles; E converso autem scribentes pro Civitate probare conabantur contrarium, multum insistentes in aliquibus prædictæ concordie confirmationibus Apostolicis Clementis VII. Pauli, III. & aliorum Pontificum.

Subjungentes, quod id non petebatur per viam sententiæ & juridicæ diffinitionis per tramites juris, sed potius per viam gratiæ & indulti, ob illius populi depauperationem, aliaque præjudicia exinde resultantia, adducendo pro exemplis indultum ab Urbano VIII. concessum pluribus Civitatibus & Diocesis Status Urbini, de quo pluries habetur actum præsertim in Fanen. seu Senogallien. bonorum. & in Eugubina seu Fanen. ac alia indulta per Alexandrum VII. immediatum prædecessorem concessa pro Civitatibus Perusina, & Tiphernate, vulgò nuncupata Civitate Castell.

Scribens pro Archiepiscopo aliisque ecclesiasticis dicebam, quod aut per Civitatem recurrentem prætendebatur dictum intellectum seu interpretationes Rotæ esse improbables ac minus juridicas per terminos justitiæ, Et tunc incongruus erat recursus ad Principem, ejusque extraordinariam & gratiosam potestatem, quoniam locus esse non de-

bet viis ac remediis extraordinariis, ubi juridica, & ordinaria suppetunt, & talis est inconcussa praxis Signaturæ Gratiæ, in cujus Tribunali de hujusmodi extraordinariis remediis ex suprema Principis potestate frequentius agi cõtingit quoniâ ubi petentibus consultum esse potest cum remediis ordinariis, & de justitia competentibus, rescribi solet, quod utantur jure suo, ided quæ dicebam, quod curarent committi seu reassumi causam in Rota pro obtinendo recessu à dictis decisionibus, undè in hoc nullæ erant Principis pattes.

Aut verò agnoscentes dictas interpretationes esse justas & juridicas, petitionem restringebant ad viam extraordinariam puræ gratiæ ac privilegii, Et quamvis tunc incongrua sit Advocati opera, cum totum pendeat ab arbitrio & voluntate Principis, Nihilominus quia juxta vulgatum axiomâ deductum ex textu in l. digna vox Cod. de legibus, Princeps quamvis legibus solutus, juxta illas tamen vivere solet & debet, suamque voluntatem vel arbitrium regulare, in iis præsertim, quæ sunt alteri præjudicialia, ex alio etiam recepto axiomate deducto ex textu in l. 2. §. quod à Principe ff. ne quid in loco publico cum concord. quod scilicet Princeps non censetur in dubio velle alteri præjudicare, ac tollere jus tertii, ac irrationabiles gratias concedere cum alterius injustitia, Undè propterea habemus, quod ubi gratiæ sunt exorbitantes, per magistratus & officiales, ad quos eas pertinet, est replicandum, ac expectanda secunda & quodoque tertia jussio, ex iis, quæ particulariter super hac materia habentur deducta in Romana seu Salernitana sub titulo de Regalibus disc. 148. Hinc proinde in dicto Tribunali signaturæ Gratiæ super hujusmodi Petitionibus adhibentur Advocati, hiis iudè in jure probantes, ac perorantes, an gratia concedenda sit necnè; Prout in aliis petitionibus, quæ non sunt propriæ vel consuetæ dicti Tribunalis, prudenter ac laudabiliter solent Summi Pontifices gratiosas petitiones consulendas remittere, vel Sac. Congregationi Concilii, vel alteri Congregationi ordinariæ, & quandoque etiam Rotæ, si vè particulares Congregationes Cardinalium & Prælatorum in literatura, vel in negotiorum peritia insignium deputare, ut præsertim quotidianum in praxi habemus in negotiis Consistorialibus, præcipuè in erectionibus novarum Cathedralium, quod semper præcedunt consultationes Sac. Congregationis Consistorialis, ut patet ex deductis in Burgen. erectionis sub tit. de præmirentiis cum similibus.

Et his stantibus dicebam, tam theoreticè, quàm practicè, petitionem prædictam rejiciendam esse, stantibus dictis concordis, quibus standum est, atque sibi imputent partes, cui melius in conventionibus legem sibi non dixerunt; Princeps enim de facili dispensat legibus ac tollit etiam cum tertii præjudicio ea, quæ ex legis beneficio vel dispositione competunt, quoniam ita tollere seu denegare solùm dicitur id quod est suum, secus autem ubi agitur de juribus competentibus ex conventionne, & quæ aliquis ex propria providentia comparavit, quoniam tunc dicitur tollere alienum ad notat. per civilistas in l. assiduis Cod. qui potior in pigri. habeantur super illius textus intelligentia, & per Canonistas in cap. ex multiplici de decimis, benè apud Orthob. decis. 115. nu. 5. & 10. cum sequen. cum concord. per Aaden. ad decis. 666. par. 4. rec. tom. 3. & habetur latius deductum in dicta Romana seu Salernit. sub tit. de Regal. disc. 148.

Practicè quoque, nam quatenus pertinet ad præfata indulta ultimo loco concessa per *Alexandrum VII.* dictis Civitatibus *Perutinæ & Tiphernati*, nulla obstabat conventio partium, sed solum dispositio juris, neque omnino clara, cum vel ex antiqua consuetudine, vel ob rationem meliorationis ac reductionis illorum bonorum alijs sterilius ad culturam, prætendebatur etiam de iure id, quod ad lites & controversias tollendas per dicta indulta determinatum fuit, ut respectu præferim Civitatis *Perusinæ* patet ex decisione Rotæ præcedenter edita in *Perusina bonorum 9. Maii 1653. coram Melio.*

Magis verò ad rem id practicè probari observabam ab exemplo dicti alterius indulti per *Urbanum VIII.* concessi aliquibus Civitatibus & Dioecibus Status *Urbini*. Cum enim, ut ex ejusdem indulti tenore patet, duplex, & satis congrua ratio ibi concurreret, una probabilis traditionis & famæ, quod in ea regione illa bona antiquitus essent privatorum, voluntariè in protectionem Ecclesiæ tradita; Et altera quod cum ageretur de populis ob feudi devolutionem de novo venientibus sub immediato regimine Papæ, congruum erat illos aliquibus gratis prosequi, quæ rationes ita militabant in aliis Civitatibus & Dioecibus, ac in ipsamet *Urbinate*, & magis utpotè *Metropolitica*. Adhuc tamen dicta Civitas sub præfato indulto comprehensa, non est, non ex alia ratione nisi prædicta, quod ibi inter clericum & populum adeit transactio, de qua in duplici *Urbinate*. hoc eodem tit. disc. 19. & 26. quia Princeps non solet nec debet apponere manus in iis, super quibus partes ex conventionem sibi jam providerunt; Adhuc negotium pendet absque resolutione.

RAVENNATEN.

EMPHYTEUSIS

PRO

ARCHIEPISCOPO,

CUM

ALBA OSIA.

Casus disputatus in Rota, ubi pendet.

De renovatione emphyteutica per Ecclesiam concedenda potius proximioribus quam extraneis, an capienda sit cum eisdem conditionibus, quæ ab alio reperiuntur; Et de laudemio pro hujusmodi renovationibus solvendo, quomodo illud regulandum sit. Et quando illius solutio facta per unum liberet alterum.

SUMMARIUM.

- 1 Acti series.
- 2 **F** Ecclesia *Metropolitana Ravennatensis* non subjacet concordiis, sed circa renovationes proceditur cum dispositione juris.
- 3 Agnatus vel proximior volens extraneo præferri in renovatione, tenetur offerre easdem conditiones.
- 4 Sequita non culposa devotione per lineam finitiam, rescindenda sunt melioramenta.
- 5 De laudemio solvendo pro renovatione, & an sit illud in idem, de quo in l. fin. C. de jure emphyt. *Card. de Luca de Emphytusi Pars II.*

6 Pro renovatione unicum laudemium solvendum est, non duplicatum, & n. 9.

7 Dominus non prohibetur invenire oblatores facientes meliorem ejus conditionem.

8 Dantur plures species renovationis, & in quibus debeat laudemium necnè.

9 Declaratur conclusio de qua nu. 6.

DISC. XXII.

Equita devolutione quorundam bonorum emphyteuticorum Ecclesiæ *Metropolitane* per obitum *Caroli Monaldini*, Archiepiscopus renovationem concessit *Benedicto Monaldino* patruo magno, qui pro laudemio, seu intratura solvit scut. 600. necnon submitit domino Ecclesiæ omnia ædificia & melioramenta in eisdem bonis facta per prædecessores emphyteutas, quorum ipse ex testamento erat hæres. Cumque deinde *Alba Osa* tanquam mater dicti *Caroli* ultimi defuncti, obtinisset per binas decisiones per *Rotam* declarari, sibi potius tanquam proximiori dictam renovationem debitam esse, juxta *conf. Romani, 32. cum sequacibus*, ex iis, quæ habentur in *Forolivien. disc. 3.* ubi hujus causæ decisiones quoque enunciantur, eadem *Alba* obtinuit in eadem *Rota* coram eodem *Tata*, coram quo dictæ decisiones prodierant, subscribi dubium, an Archiepiscopus sibi teneretur tradere investituram, & sub quibus conditionibus, eo que bis proposito, nulla capta fuit resolutio, quæ pendet.

In secunda verò disputatione, in qua solum pro Archiepiscopo scribebam, distinguendo duas partes dubii, Unam scilicet super modo concedendæ dictæ renovationem, cujus substantiam Archiepiscopus non controvertebat, cum sola controversia esset inter partes circa pertinentiam seu prælationem, Et alteram circa solutionem laudemii seu intraturæ.

Quoad primum, cum bona Ecclesiæ *Metropolitane* non subjacent concordiis, præsertim ultimæ, ut in alia *Ravennaten. disc. preced.* neque desuper cadant illæ difficultates, quæ habentur in hac renovationis materia in *Fanen. seu Senogallien. in Eugubini seu Fanen. & in Farsen. disc. 5. 6. & 8.* ac etiam in aliis *hoc. tit.* sed procedendum sit cum terminis juris communis, Hinc planam credebam resolutionem favore Archiepiscopi, cum scilicet non teneri hanc renovationem facere, nisi cum eisdem legibus & conditionibus, pro quibus alter agnatus renovationem obtinuerat, cum solum proximiori prælato concedatur in concursu cum extraneo vel remotiore absque domini directi præjudicio, & sic cum eisdem legibus & conditionibus ab alio oblatis ex deductis per *Hondea. conf. 51. num. 57. lib. 1. & alios collectos per Fulgin. de emphytensi ut. de renovat. quest. 1. num. 53. & sequen. Casar. de Gr. ff. decis. 4. num. 7. cum sequen. de reb. Eccles. non alien. cum aliis, de quibus in *Theatina renovationis hoc. tit. disc. 12.* Et in individuo confirmis renovationis faciendæ per hanc eandem Ecclesiam pleat in alia *Ravennaten. coram Duno-zetto inter suas decis. 453. repetita decis. 201. num. 32. cum sequen. par. 7. rec.* nisi aliqua justa causa concurrat, quæ dictæ regulæ limitationem suadeat juxta casum, de quo in dicta *Theatina*.*

Et idèd cum alter innovatus, ultra solutionem laudemii submitteret directo domino Ecclesiæ omnia ædificia & melioramenta, quæ non dubitatur in